

Miljö- och energidepartementet

Yttrande angående remiss av underlag till kontrollstation 2015 för anpassning till ett förändrat klimat

Örnsköldsviks kommun har tagit del av ovan nämnda underlag. Rapporten är ett resultat av regeringens uppdrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) att följa upp och analysera det arbete med klimatanpassning som skett sedan Klimat- och sårbarhetsutredningen 2007. Inom uppdraget har bedömningar gjorts av återstående behov av åtgärder, och förslag lämnas på fortsatt arbete med klimatanpassning.

Rapporten beskriver att det behövs en nationell färdplan för att de samhälls-ekonomiska kostnaderna ska hållas så låga som möjligt. Viktiga delar i en sådan färdplan är anpassning av regelverk och att tydliggöra roller och ansvar samt strategier och mål. Det är nödvändigt att snabbt klarlägga hur kostnader fördelas mellan olika aktörer, och hur det säkerställs att resurser finns tillgängliga till prioriterade åtgärder. En ytterligare aspekt som anges i rapporten är att en hållbar klimatanpassning kräver en kontinuitet.

Kommunens synpunkter

Det fortsatta arbetet med att säkerställa vårt samhälle så robust som möjligt mot pågående - men framför allt den framtida klimatförändringen - kommer att vara ett styvt arbete som förutsätter kraftfulla insatser från hela samhället. Arbetet kommer att kräva stor beslutsamhet av makthavarna på i första hand nationell nivå. Avgörande kommer att vara synen på vad arbetet ska få kosta samhället med behov av ekonomiskt stöd på alla nivåer i samhället.

Ansvarsfördelning

Kommunen instämmer i de viktiga delarna som bör ingå i en nationell färdplan. Ett tydliggörande av roller och ansvar för klimatanpassningsarbetet är grundläggande för att arbetet ska kunna komma i gång på riktigt.

Som i alla stora samhällsfrågor och utmaningar anges kommunerna och andra lokala aktörer viktiga med ansvar och roller direkt kopplade till genomförandet av konkreta åtgärder och implementering av förändringar. I

rapporten anges i kapitel 7.5 att *kommunernas huvudansvar för anpassningsåtgärder är grundat i den fysiska planeringen och planmonopolen*. Det som inte får glömmas bort och som bör tas hänsyn till vid tydliggörandet av roller och ansvar för klimatarbetet är att skilja på klimatanpassning genom förutseende samhällsplanering – vilket är ett kommunalt ansvar - och klimatanpassning genom behov av exempelvis ändrad infrastruktur, byggtekniska lösningar, påverkan på Va-nät, dricksvattenproduktion samt förebyggande åtgärder mot naturkatastrofer. Konsekvenserna av klimatförändringen syns redan i dag ute på lokal och regional nivå men ansvaret för de övergripande konsekvenserna för vårt samhälle är statens.

Kontinuitet, finansiering och samordning

Rapporten föreslår inte något behov av lagförslag eller andra nationella styrmedel för att kringgå det kommunala självstyret. I stället anges ett behov av att se över lagar och regelverk för att säkerställa att lokalt och regionalt klimatarbete kan ske med ett tidsperspektiv som tar hänsyn till klimatförändringar och för att undvika målkonflikter. Man anger vidare också att för att klimatanpassning ska kunna genomföras på lokal och regional nivå krävs nationellt stöd.

Kommunen tolkar detta som en god ansats att se över hur man på nationell nivå kan stödja arbetet på bästa sätt på lokal och regional nivå både långsiktigt och kontinuerligt över tid. Detta ser kommunen som mycket positivt.

I likhet med att man redovisar behovet av en långsiktig finansiering av regional klimatanpassningssamordning vid länsstyrelserna så finns det samma behov av långsiktighet på lokal nivå. Förslag 3:11 anger bland annat att samordnaren på regional nivå föreslås säkerställa att underlag som tas fram motsvarar regionala och lokala behov. Det sistnämnda kräver en samverkan med kommunerna vilka förutsätts vara delaktiga.

Genom förslag 3:12 - att genom nationell finansiering till kommunerna på 1 miljon kronor per kommun och år för en period av ca 3 år – tydliggörs inte behovet av ett långsiktigt perspektiv, kontinuitet och därmed finansiering för arbetet även på lokal nivå.

I kapitel 7.4.2 beskrivs arbetet på kommun nivå och den snedfördelning av ansvar och ekonomiskt stöd som är verkligheten idag. Här anger rapporten att ” *I relation till det stora ansvar för implementering av klimatanpass-*

ningsarbetet som kommunerna har fått ser vi det som anmärkningsvärt att så lite av nationella resurser för klimatanpassning tillfallit denna nivå.”

Kommunen anser att förslaget 3:12 är mycket bra men att det finns ett behov av förtydligande kring vad detta skulle innebära för kommunerna. Är det rimligt med samma storlek på stödet till samtliga kommuner – oberoende av storlek och förutsättningar eller utmaningar? Går det att specificeras tydligare vad den nationella finansieringen får användas till – är det enbart samordning, d.v.s. lönekostnad, eller kan stödet även användas till åtgärder? Kommer det att finnas landsomfattande nätverk för dessa samordnare på lokal nivå – på samma sätt som länsstyrelserna har? Här blir etablerade aktörer viktiga för kunskapsöverföring och nätverksbyggande mellan nationell, regional och lokal nivå viktig för att få kunskap genom hela samhällsledet. Den slutliga och den viktigaste frågan är hur arbetet förväntas drivas och bekostas efter dessa tre år?

I kapitel 7.4.2 redovisas den möjlighet som kommunerna har att söka stöd för förebyggande åtgärder avseende naturolyckor från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Att detta stöd har sänkts från 85 % bidragsdel till 65 % i nuläget redovisas inte. Förslag 3:23 anger att anslaget för skydd mot naturolyckor behålls samt utökas under perioden 2016-2019 eller fram till att nya finansieringsformer trätt i kraft. Detta för att bidra till att arbetet på lokal nivå inte bromsas och därmed ger ökade kostnader i framtiden. Kommunen vill betona att det är viktigt att detta stöd för det första ökas till den tidigare nivån – 85 % och dessutom kan riktas till skydd av andra typer av naturolyckor eller andra typer av klimatanpassningsåtgärder.

De framtida och långsiktiga finansieringsformerna för klimatanpassningsarbetet på kommunal nivå bör vara flexibla för att kunna möta de olika förutsättningar som finns ute i våra kommuner. Några viktiga karaktärsdrag som kommunen anser viktiga är att;

- Stödet borde kunna sökas av flera kommuner mot ”gemensamma” projekt. Varje kommun gör sina egna ”lokalprojekt” i form av åtgärder men dessa borde kunna vara en del i ett större sammanhang, ex läns- eller regionarbete. Alla får draghjälp och fokus/information samlas kring frågorna. De flesta kommuner har gemensamma frågor och utmaningar kring klimatanpassning och dessa frågor och utmaningar skulle kunna vara gemensamma projekt - ex värmeböljor och beredskap inför dessa, VA-frågor, vattenproduktion etc.

- Viktigt är också att stödet kommer att finnas över längre tid så att aktörerna kan tänka långsiktigt – längre projektperioder eller hellre möjlighet till efterkommande projekt (projekt/programperioder) där man kan ta "nästa steg" i klimatanpassningsarbetet.
- En enkel ansökningsprocess är viktig, gärna webbaserad.
- Arbetets trovärdighet kräver att någon typ av bakomliggande analys som visar varför just dessa åtgärder ska vidtas kopplad till respektive sökande borde finnas för att få bästa utfall av stödet.
- Det är viktigt vilken aktör som ska granska och värdera ansökan samt ta beslut rörande finansiering? Regional kunskap om läget är viktigt.
- Stödet borde även fortsättningsvis kunna användas till samordning inom organisationen. Annars är risken att arbetet tappar fart när ansvar och resurser ska omfördelas och tillsättas till arbetet.

Sammanfattning

Kommunen ser positivt på att en nationell färdplan arbetas fram men betonar vikten av en tydlig och realistisk ansvarsfördelning av det framtida arbetet och finansiering. Staten har ett övergripande ansvar för att säkerställa att ett långsiktigt och kontinuerligt klimatanpassningsarbete är möjligt. Viktigt är att kunskap och finansiellt stöd överförs till lokal nivå. Trots det kommer – även med statligt stöd – det att krävas ansemliga resurser på kommunnivå för att implementera anpassningsarbetet.

Förslag 3:12 är positivt men behöver förtydligas utifrån hur detta arbete kommer att påverka kommunerna. Stödet bör kunna användas till annat än personalkostnader, dvs. även åtgärder. Nuvarande stöd från MSB bör höjas och omformas till att bli mer flexibel under tiden innan framtida finansieringsformer är utarbetade. Avslutningsvis vill kommunen betona att det finns samma behov av kontinuitet av finansiering av arbetet på lokal som på regional nivå. Dessa nivåer är tydligt kopplade till varandra.

Magnus Haglund
Förvaltningschef
Kommunledningsförvaltningen
Örnsköldsviks kommun